

ERNA KLEMMER

Kuldne hääl kolmekümnendatest

Olen sellealane, et võisin imetleda meie ja ka maailma lavadel tuntud ooperitähed Ida Aav-Loo säravat sopranit „Estonia“ laval.

Esimene ooper, mida oma noores eas nägin, oli Evald Aava „Vikerlased“, kus helilooja abikaasa Ida Aav-Loo laulis Juta osa. Selle ooperi nägemine-kuulmine jäi mulle elamuseks kogu eluks. Nüüd, kus meie maailma tuntud ooperitähed elab paguluses Rootsis, ja kus 1991. aastal „Estonia“ näitlejaskond teda käis tema kodus õnnitlemas 90.a. juubeli puhul, tahaksin teda tutvustada meie nooremale põlvkonnale ja õnnitleda teda „Triinu“ poolt tema 92.a. sünnipäeva puhul 19. juunil 1993.

Kui temaga kontakti võtsin, et selleks luba paluda, polnud tal selle vastu midagi ja saatis mulle andmeid oma isikust, ka fotosid ja ajalehtede väljalõikeid tema esinemiste kohta. Püüan siin teha kokkuvõtte tema suurest lauljakarjäärist.

Nii kirjutab mulle meie armas ooperilaulja, praeguse nimega Ida Loo-Talvari, 4/2-93. – „Õppisin laulmist Tallinna Konservatooriumis E. Hellmanni klassis a. 1919–1924. Jätkasin Armanda Degli Abbati juures 1927.a. ja täiendasin end Milaanos ja Viinis. Lauluõpetaja soovitusel pääsesin 1919.a. ooperikoori, kus laulis ka minu esimene abikaasa, helilooja Evald Aav. Minu esimene osa oli Cermainina R. Planquette „Corneville kellad,“ minu suurim osa Sentana, „Lendav hollandlane“. Hääleulatus ja mitmekülgsus võimaldas mul laulda erinevates osades, nagu G. Verdi ooperites „Aida“ nimiosa, „Traviata“ Violetta osa, „Rigoletto“ Gilda osa. Järgnesid nõudlikud osad kõigis G. Puccini ooperites, eriti „Tütarlaps Läänest“, mis esitab lauljale ebatavalisi nõudeid. Ei mäleta enam, millises järjekorras, kuid olen laulnud ka Evald Aava „Vikerlased“ Juta osa, Rossini ooperis „Sevilla habemeajaja“ Rosi osa, Delibesi „Lakme“ nimiosa ja Mozarti „Võluflöödis“ öökuningannat. Esinesin ka paljudes oratooriumites solistina ja laulsin eesti ja teiste heliloojate soololaule. 1932.a. laulsin Riia ja Kaunase ooperites ja esinesin Viini ning Budapesti raadios eesti helitöödega. Iseseisvaid kontserte olen andnud USA-s, Kanadas, Stockholmis ja Göttingis. Rootsis olen sageli laulnud eestlaste üritustel ja E. Vabariigi aastapäevadel.

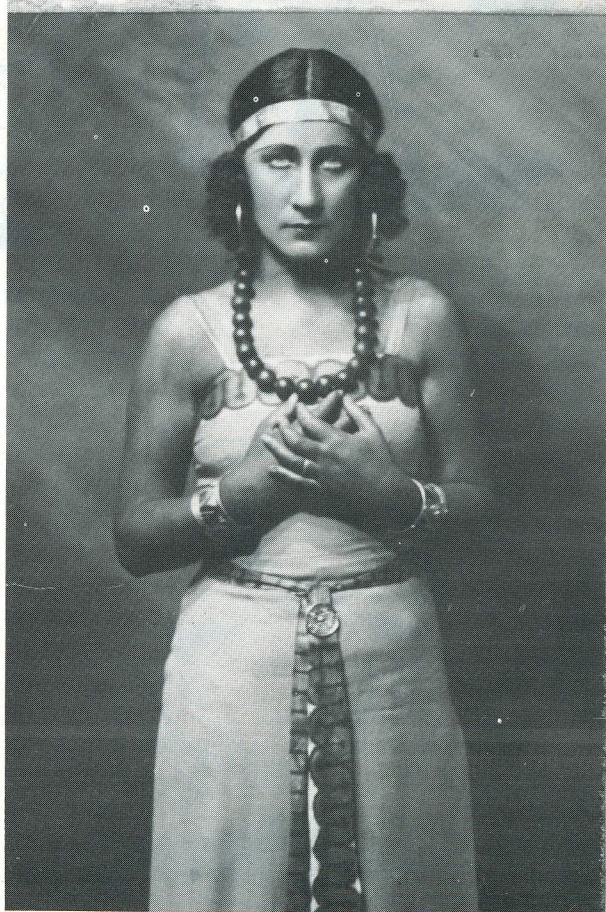
1944.a. põgenemisel asusime abikaasa töökohta tõttu elama Göttingi lähedal asuvasse väikelinna, Stenungsundi, siin veedan vaikselt teistkordseid lesepäivi.

Väljavõte Riho Pätsi artiklist „Postimees“ 15.9. 1937.

„Estonia“ on eduga andnud kõik Puccini ooperid. Nüüd on siis pidulikuks avaetenduseks toodud lavale ooper „Tütarlaps Läänest“, mis on kahlemata huvitavaks eksperimendiks muusikalise draama probleemi käsitlemisel. Ülesanne esitas nii ooperi juhatusele kui ka kogu ansamblile palju nõudlikkust, kuid sellega tuldi toime, isegi kiiduväärselt. Äärmiselt laia hääle diapasooni, palju dramaatilisust, aga samas ka õrnust ja südamlikkust nõudev partii, esitab lauljale võimete suhtes ebatavalisi nõudeid. Aga Ida Loo selles osas triumfeeris täielikult. Rääkimata ta vokaal-dramaatilisest hügelvõimeist, mis siin erilise kumerusega esile tulid. Ta partnerina esines Priit Hallap, röövjõugu juhina. Karl Viitol andis armukadetsevast sheriffist ilmeka kuju. Õieti, nende kolme peategelase õlul lasuski kogu ooperit kandev tegevus. Suur vastutus oli muidugi ka teenelisel dirigendil Raimund Kullil ja noorel lavastajal Eino Uulil.

Ooperi vastuvõtt täismaja poolt oli väga soe.

RIHO PÄTS

Aida, oop. „Aida“.